

POŘÍČSKÝ ZPRAVODAJ

Záříjové dožínky už k poříčskému nábřeží neodmyslitelně patří. Na těch letošních 2. září vystupoval také folklorní soubor Benešáček.

■ Slovo úvodem

Vážení a milí čtenáři,

Se začátkem nového školního roku se naše obec po letním klidu opět probudila k životu. Ráno i odpoledne jsou ulice plné dětí, ve škole i školce to hučí jako v úlu. Na školáky letos čekalo i několik příjemných překvapení, zejména krásné nové hřiště a atletický areál, ale také pan učitel Gregory W. Clancy z amerického Bostonu, který u nás v Poříčí stráví celý rok. Velice děkuji vedení naší školy i všem jejím zaměstnancům za jejich práci a úsilí, které na tyto skvělé projekty vynakládají!

A abychom školní téma pojali opravdu široce, zařadili jsme do tohoto zpravodaje další článek od našeho pravidelného přispěvatele Aleše Preslera, který nabízí nečekaný pohled na jedno z nejnámějších literárních děl naší historie, Babičku.

Přeji všem úspěšný školní rok!

Mgr. Jan Kratzer
starosta obce

■ Špičkový sportovní areál pro děti a mládež se otevírá

Přesně dva měsíce trvala stavba moderního víceúčelového hřiště v areálu základní školy. Staroboleslavská firma LINHART s.r.o. zde za 3,6 mil.Kč vybudovala házenkářské hřiště o rozměrech 44 x 22 metrů, jehož součástí jsou i tři vnitřní kurty na volejbal, nohejbal a basketbal, dále rozběhovou dráhu a doskočiště pro skok daleký, prostor pro vrh koulí, sprinterskou rovinku v délce 70 metrů a atletický ovál v délce 150 metrů. Vnitřní hřiště má povrch z umělé trávy, běžecké plochy jsou z moderního tartanu.

Projekt je příkladem vynikající spolupráce naší obce, soukromých firem i okolních obcí. Na vybudování sportoviště přispěla částkou 2,5 mil.Kč firma WRIGLEY, dalších 520 tis.Kč přispěla obec Nespeky, 250 tis.Kč daruje obec Mrač a 25 tis.Kč firma VHS Benešov s.r.o.

Poříčská základní škola a mateřská škola, kterou navštěvuje celkem 350 dětí, má tak ty nejlepší podmínky pro sport, tělovýchovu i volnočasové aktivity mládeže.

Děkujeme všem našim partnerům, kteří se na projektu podíleli! Fotografie hřiště naleznete uvnitř zpravodaje. Další snímky jsou na internetových stránkách i facebookovém profilu obce.

KONTAKTUJTE NÁS!

■ Pátrání mělo šťastný konec

V neděli 6. srpna se z procházky nevrátila jedna ze starších obyvatelek naší obce, a její blízcí proto o pomoc požádali složky integrovaného záchranného systému, policii a místní dobrovolné hasiče. Poříčská jednotka hasičů byla k výjezdu připravena necelých 10 minut od nahlášení události. V 18:45 hodin pak její členové ve spolupráci s Policií ČR zahájili pátrací akci v jižní části obce, zejména v lesích kolem Měsíčního údolí. Do hledání ztracené paní se postupně zapojovaly další jednotky policie i hasičů, ale také mnoho dobrovolníků z obce. Díky nesmírnému úsilí všech zúčastněných se nakonec pohřešovanou podařilo najít vyčerpanou, ale nezraněnou v lese mezi Poříčím a Mračí. Z tohoto neprostupného terénu ji hasiči vlastními silami přepravili k lékařskému ošetření. Dovolte mi, abych touto cestou poděkoval poříčským dobrovolným hasičům za jejich nasazení, profesionální přístup a rychlou reakci. V neposlední řadě děkuji také příslušníkům Policie ČR z oddělení Čerčany a Benešov, hasičské jednotce obce Mrač a vám všem, kteří jste se do pátrání osobně zapojili. Sounáležitost obce pozná se nejsnáze v těžkých okamžicích. Tato událost je důkazem toho, kolik v naší obci žije ochotných lidí, kterým není lhostejný osud druhých. Děkuji vám!

Jan Kratzer

■ Aktivní podpora zaměstnanosti v obci

Stejně jako v předchozích letech i letos jsme získali dotaci od Úřadu práce ČR na vytvoření 3 pracovních míst v rámci obecní úklidové a pracovní čety. Její členové v obci sekají trávu, provádějí prořezy náletových dřevin, uklízejí a zajišťují celou řadu dalších povinností. Náklady na tyto zaměstnance hradí zcela úřad práce, a naše obec tak ušetří ročně přes 700 tis. Kč na mzdách a pojištění. Spolupracujeme ale i s probační a mediační službou, která zajišťuje výkon obecně prospěšných prací. V současné době si tak trest v obci odpracovávají dva odsouzení; jeden pomáhá s běžným úklidem obce, druhý jako vyučený zedník asistuje při odborných pracích na údržbě obecních nemovitostí. Naposledy se podílel na opravě bytu v obecním domě v Bálkovické ulici.

■ Pálit rostlinný odpad je tím nejhorším řešením

Dotaci na kompostéry jsme sice ještě nezískali, ale neznamená to, že jsou tráva, listí, větve a rostlinné zbytky na zahradě neřešitelným problémem. Tím nejjednodušším a nejlevnějším řešením je založení vlastního kompostu ve stinné části zahrady. Jednoduchou ohrádku o rozměrech cca 1,5 x 1,5 metru z fošen nebo tenčích klád zvládne postavit opravdu každý. Kromě trávy pak na kompostu může končit například spadené ovoce, listí nebo rostlinné zbytky z kuchyně. A pokud takto nahromaděný odpad občas prohrabete vidlemi, případně přisypete trochu zeminy, získáte již na další sezonu ten nejkvalitnější

zahradnický materiál do květináčů a záhonů. Tím nejhorším řešením, se kterým se přesto i v naší obci stále setkáváme, je pálení trávy a listí. Jedovatý a pomalu se linoucí zápach z jediného ohniště snadno zamoří větší část vesnice a znepříjemní pobyt na zahradě desítkám lidí v širokém okolí. Situace je o to horší, pokud si „palič“ vybere nevhodné počasí, např. inverzi, vlhko apod. Nepalte zahradní odpad. Je to nešetrné k přírodě a bezohledné k vašemu okolí! Mnoho zajímavých informací o nakládání s bioodpadem naleznete např. na internetových stránkách www.ekodomov.cz.

■ Wrigley otvírá 16. září dveře dokořán

V sobotu 16. září 2017 pořádá společnost Wrigley Confections v areálu svého výrobního závodu den otevřených dveří, určený nejen zaměstnancům a jejich rodinám, ale poprvé také zájemcům z řad široké veřejnosti. Limitující je minimální věk, host musí být starší 2 let a zároveň mít schopnost absolvovat cca 1–1,5 hod pěší trasu v rámci výrobního areálu. Návštěvníci budou mít možnost setkat se s vedením továrny i s jejími spolupracovníky a zejména projít si výrobní zázemí, které celou Evropu a další země zásobuje oblíbenými cukrovinkami v čele s nejoblíbenějšími ovocnými žvýkacími bonbony Skittles.

„Velmi si ceníme našich spolupracovníků. Proto jim chceme umožnit, aby svým rodinám, přátelům a hostům ukázali místa, kde denně pracují, a zároveň i kompletní firemní zázemí, které je při práci obklopuje. Bude pro ně vyhrazeno dopoledne od 08:00 do 13:00 hod,“ uvádí Suzanne Lake, ředitelka továrny Wrigley, a dodává: „jsme velmi propojeni i s místní komunitou, se kterou skvěle spolupracujeme a vzájemně se podporujeme. Rádi bychom tudíž pozvali i ji a zároveň, poprvé ve skoro dvacetileté historii společnosti, otevíráme dveře i pro všechny ostatní

zájemce. Průvodci jim budou naši kolegové v čase od 14:00 do 16:30 hod, zájemci tak budou mít jedinečnou příležitost podívat se do míst, kam se běžně dostat nelze.“

S cílem hladkého průběhu akce je pro návštěvníky připraven systém předběžné registrace na www.survio.com/survey/d/wrigley. Zde se návštěvníci mohou dozvědět i další informace o průběhu celého dne. Továrna v Poříčí nad Sázavou má v současné době kolem 450 spolupracovníků a »Den otevřených dveří« je jednou z mnoha aktivit, které pro ně společnost Wrigley připravuje.

„Úspěch naší společnosti závisí nejen na kvalitních produktech nebo inovacích, ale především na lidech. Největší hodnotou naší společnosti jsou proto naši spolupracovníci, kteří se aktivně zapojují do inovací a zlepšení. Naše výroba je specifická vysokou mírou automatizace a v praxi uplatňujeme nové a aktuální trendy 21. století. V současné době se intenzivně věnujeme rozšíření kapacit našeho závodu stavbou nové výrobní haly, kde najdou nové pracovní příležitosti desítky nových spolupracovníků,“ uzavírá Pavel Beneš, personální ředitel továrny.

Pavlaína Perliková

■ Volby do Poslanecké sněmovny jsou za dveřmi

Volby do Poslanecké sněmovny se uskutečnily v pátek 20. a v sobotu 21. října 2017. Volební místnost bude tradičně umístěna v zasedací místnosti obecního úřadu. V pátek můžete volit od 14 do 22 hodin, v sobotu pak od 8 do 14 hodin. Do 13. října mohou občané požádat písemně o vydání voličského průkazu. Na žádosti musí být uveden úředně ověřený podpis. Osobně lze o průkaz žádat na našem

obecním úřadě až do 18. října. Hlasovací lístky budou do domácností dodány do 17. října, ale získáte je také přímo ve volební místnosti. Občané, kterým zdravotní stav neumožňuje dostavit se do volební místnosti osobně, můžou požádat o donesení volební urny domů, a to na telefonním čísle 317 779 415. Výsledky za naši obec budou na internetových stránkách obce uveřejněny 21.10.2017 kolem 18. hodiny.

■ Z čeho máme radost

- V létě jsme dokončili stavbu moderního sportoviště u základní školy.
- V ulici K Zálušnickému byla po třech letech dokončena nová kanalizace a vodovodní řad. Do konce října bude navíc silnice v této ulici kompletně opravena firmou BES s.r.o.
- V ulici Pod Lutovem se k závěru blíží stavba kanalizace a vodovodu za celkem 8 mil.Kč.
- V Benešovské ulici bylo instalováno nové zábradlí pod školkou a také namísto starých a nevzhledných betonových bloků.
- FIT Klub uspořádal v červenci 6. ročník neckiády. Po Sázavě pluly pirátské lodě i hasičské auto.
- Mistrovství střední Evropy v autokrosu navštívily 15. – 16. července tisíce diváků z Čech i zahraničí.
- Od července provádí akademický restaurátor na hřbitově obnovu památníku padlým v druhé světové válce. Oprava je hrazena z dotace Ministerstva obrany.
- V červenci jsme podle plánu podali žádost o dotaci na domácí kompostéry. Vyhodnocení žádosti se očekává na podzim letošního roku.

■ Škola finanční gramotnosti - životní pojištění

Životní pojištění je nejjednodušším způsobem, jak ochránit své příjmy. S ním máme jistotu, že naše rodina nebude mít během dlouhodobé nemoci či úrazu finanční problémy.

Velmi často se při své praxi setkávám s tím, že lidé buď vůbec nemyslí na ochranu svých příjmů, nebo mají uzavřenou zbytečně drahou životní pojistku, jejíž krytí není vhodně nastaveno a nezohledňuje aktuální finanční situaci. Běžnou chybou bývá přidání tzv. „sporičí“ složky, přičemž podmínky spoření v pojistce nebývají pro klienta výhodné. Zajímat by nás měla především cena a flexibilita.

Ačkoliv není snadné hledat rezervy v rodinném rozpočtu, dobrá životní pojistka přináší rodině potřebnou jistotu a klid. Její založení nebo změnu je vhodné důkladně konzultovat s odborníkem, který vám pomůže s nastavením parametrů a výběrem typu pojištění. Přeji vám, abyste plnění z pojistky nikdy nepotřebovali. Rozšířenou verzi těchto článků naleznete na internetových stránkách i facebookovém profilu obce.

Tomáš Jedlička

■ Senior TAXI pokračuje!

Od dubna využívají poříčští senioři za symbolický poplatek službu taxislužby. Vůz jezdí na zavolání mezi Poříčím a Benešovem a pasažéry zaveze např. k nemocnici, na městský úřad, k benešovské poliklinice, k několika obchodním domům a na další místa. Za první čtyři měsíce provozu se uskutečnilo přes 160 jízd. Služba SENIOR TAXI dosud fungovala ve zkušební provozu, protože se ale nadmíru osvědčila, budeme v jejím poskytování pokračovat i nadále. Upozorňujeme proto naše seniory, aby si v průběhu září nezapomněli na obecním úřadě vyzvednout nové průkazky s platností od října do konce roku. O vydání nové kartičky můžete požádat také telefonicky nebo e-mailem – rádi vám ji doručíme až domů.

■ Inspiroval Boženu Němcovou k napsání Babičky žák poříčské školy?

Kniha Boženy Němcové Babička patří k doporučené (rozuměj povinné) četbě českých školáků bezmála půldruhého století. Nechci nikomu sahat do svědomí, ale přiznejme si upřímně: kdo z nás a pokud vůbec Babičku přečetl celou? Čas od času se v odborných i laických kruzích debatuje, zda stěžejní dílo Boženy Němcové může zaujmout i dnešní žactvo základních škol a jestli je vůbec vhodné je mládeži vnucovat, nebo ji tímto od četby spíše odradíme? Zklamu vás, tento problém řešit nehodlám a ponechám ho kompetentnějším místům. Ovšem s Babičkou je spojena záhada, úzce související s Poříčím a Mračí. Nedal skutečný podnět k napsání díla žák poříčské školy a nestala se Božena Němcová tak trochu plagiátorkou?

Pokud se někdo o Babičku a okolnosti jejího vzniku zajímá, ale nechce se mu trávit čas v knihovnách či archívech, zvolí bezesporu internet. Z různých zdrojů na nás vypadne nenápadná věta: Dílo F. J. Mošnera „Pěstounka“ podle některých badatelů inspirovalo Boženu Němcovou k sepsání Babičky...

František Jan Mošner se narodil před 120 lety, přesně 25. července, v Dolní Mrači v rodině konopištského zahradníka a díky majiteli panství hraběte z Vrtby mohl studovat lékařství. Jeho kariéra vyvrcholila v Olomouci, kde se stal rektorem tamější univerzity, napsal významné spisy o porodnictví a dodnes je brán jako významná moravská osobnost. Nás však více zajímá jeho spis „Pěstounka“ čili způsob vychovávání dětí mimo školu“ z roku 1851, kde popisuje svoji školní docházku do tzv. první poříčské školy, nynější fary u kostela sv. Havla. Troufám si tvrdit, že jen málokterá venkovská škola se může pochlubit dokonalými zápisky ze všedního života, staršími více než dvě stě let.

Vzhledem k tomu, že v Mrači škola neexistovala, chodily zdejší děti do Poříčí, ale na rozdíl od místních až ve věku od sedmi, případně osmi let. Příčina byla jednoduchá – vzdálenost. Zvláště dětem z Podmračí trvala cesta po silnici hodinu, pokud si ji zkrátí kládou přes potok, pak třicet minut. Děti musely mít dobrou fyzickou kondici, proto ten věkový odklad. Ale dejme slovo Mošnerovi: Pěšinka jde přes dva potoky a přitom jen přes jeden je zděný mostek. Přes druhý byla za mého mládí jednoduchá lávka bez zábradlí položená, a sice aby jí přival vodu nestrhnul, hezky z vysoka. V létě byla snadná rada. Školáci, chodíce bosky, potůček přebředli, nepotřebují lávky. Když ale potok se rozvodnil a rozlil, a v zimě, než led kluzáky snesl, museli přes lávku. Bylať tato kluzká, což se častěji stalo, dítě z ní se častěji do potoka svalilo a místo do školy nazpátek domů plačky přišlo, ušpiněné a mnohdy i zkrvavené.

Mošner dále vyvrací pověsti o tom, že prý děti z Mrače do poříčské školy nerady chodily a většinu cesty je tam hnaly matky pomocí prutů.

Prý to tvrdila jakási Veverková a on se proti tomu musel ohradit: Blaze žáčkovi, jestli s ním více dítek putovalo. Pokud šel sám, jak se mi to v létě většinou stávalo, protože ostatní děti husy pásaly, toť byla smutná cesta! Podotknu toliko, co mou dětskou mysl děsivalo. Čtenář Babičky či znalec její filmové podoby si jistě vybaví postavu bláznivě Viktorky od splavu. A Mošner nám ve svém vyprávění nabízí její konkrétní předlohu: V blízkém městečku žila toho času velká ženská, v celém okolí pod jménem Bláznivá Barka známá. Ona chodila žebrotou, polonahá, umouněná, rozcuchaná až hrůza. Žádnému sice neublížila, všude se však vychloukala, koho kde uškrtila, kameny utloukla, nožem podřízla. Zdaleka jí bylo slyšeti vyřívávat: Zabiju, uškrtím! Chasa

si z ní dělala posměch a rozličným způsobem ji škádlila, dívky se jí však bály, že mohly psotník dostat, když jí spatřily. Pokud děti zlobily, rodiče jim vyhrožovali, že na ně pošlou Bláznivou Barku. Když jsem tak pěšinkou kráčel, sám samotinký v širém poli a zdaleka jsem křik zaslechl, tuť jsem po celém těle ztuhnul, neboť se mi zdálo, že slyším Bláznivou Barku volati: Zabiju, uškrtím! Z dnešního pohledu se zdá neuvěřitelné, že se do jedné třídy poříčské školy vešlo přes dvě stě žáků. Mošner nám poskytuje popis, jak to tam v letech 1804 až 1810 vypadalo: Zdálo se, jako by čtyři třídy jiné školy někdo do jedné světnice směstnal a jednoho učitele ustanovil, aby všechny tyto žáky cvičil. V popředí totiž byly tři nízoučkové lavice, na nichž seděly nejmladší dívky, za nimi stály asi čtyři vyšší lavice pro dívky se slabikář, za nimi zas čtyři opět vyšší pro školáky, kteří již dokázali číst, v pozadí pak stála tabule a lavice okolo ní, kdež seděli nejstarší hoši, kteří nejen četli, nýbrž i psali. Malá děvčata seděla mezi chlapci, starší ale byly od nich odděleny, měly totiž zvláštní tabuli s lavicí napříč postavenou.

Vyučování začínalo v osm hodin společnou mod-

litbou, pak kantor začal s výukou nejmladších žáků, což trvalo asi půl hodiny, pak jim uložil potichu opakovat si látku a přešel ke starším a postupoval nadále až k těm nejzkušenějším. Ovšem udržet děti v klidu bylo nad síly učitele, neboť nemálo se nazlobil, když například při čtení se staršími žáky každou chvíli někoho z mladších napomínati musil. I přes svatou trpělivost musel často rákoskou svým slovům důrazu dodávat.

V jedenáct hodin pro mladší děti vyučování skončilo společnou modlitbou, zatímco ty starší se učily zpívat. V poledne nastala hodinová přestávka, poříčští žáci se šli naobědvat domů, zatímco mračští se posilili tím, co si přinesli s sebou. Již bez nejmenších dětí se vyučovalo až do čtyř hodin podobným způsobem, jako dopoledne. Pro učitele a některé žáky však ještě den nekončil, následovala hodina výuky hry na nejrůznější hudební nástroje. Nelehkou práci poříčského učitele shrnul Mošner lakonicky: Z tohoto vypravování každý, kdo se kdy vyučováním dětí zabíral, pozná, jak perný chléb učitel jí, když osm a více hodin denně zlobiti se a křičeti musí. Z tohoto popsání též každý nahlíží, že byl pan učitel jediná osoba v celé škole, která nezhálela, které se nikdy nezastesklo. Dítky naopak musely šest až osm hodin pokojně seděti, po pořádku zahálet a nuditi se. Poněvadž to nedokázaly, zlobily pana učitele a leccaké za to utřilo pořádný výprask.

Drtivá část Mošnerova díla je však věnována mračské ženě Dorotce, která vychovávala ve svém volném čase mračské děti. Byla vdovou po vojákovi (babička Boženy Němcové rovněž) a autor popisoval v jednotlivých kapitolách různé venkovské tradice, zábavy a hry vztahující se ke čtyřem ročním obdobím. Autor knihy Božena Němcová (rok vydání 1938) Václav Tille upozorňuje, že spisovatelka sice zhruba věděla, o čem její kniha Babička bude, ale zápasila s rozsahem svého prvního díla, kdyby jí náhoda neposkytla vzor pro uspořádání látky, rozčlenění kapitol a soustředění děje k postavě jí nejmilejší. Poznala pedagogický spis doktora F. J. Mošnera Pěstounka, vydaný v Brně roku 1851... Ve vypravování Mošnerově je dosti nápadných shod, jež odpovídají skutečným údajům Němcové ze života v ratibořickém údolí. Již sama povaha pěstounky, jejíž muž býval vojákem, škola a kostel vzdálené půl hodiny cesty od vsi, pouť dětí do školy, popis školy, přástky, šílená Bára toulající se krajem, vlastenecká naučení, pověry o hasrmanovi, časté vločky vzpomínek a příběhů, jež přímo oznívají z Pěstounky v Babičce.

Účelem článku není bourat mýty o stěžejním díle Boženy Němcové, chtěl jen upozornit na významného a pozapomenutého žaka poříčské školy Františka Jana Mošnera, který nám zanechal zajímavé vzpomínky. Přestože byl o 23 roků starší než B. Němcová, přežil ji o čtrnáct let.

Aleš Presler